

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku K. O.
przy uczestnictwie W. K., E. K., J. C. i A. C.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników W. K. i E. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 21 maja 2021 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza solidarnie od uczestników postępowania W. K. i E. K. na rzecz wnioskodawczyni K. O. kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 21 maja 2021 r. uczestnicy postępowania W. K. i E. K. oparli wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej oraz wynikającej już z treści skargi (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2019 r., V CSK 80/19, nie publ., z dnia 29 marca 2019 r., V CSK 321/18, nie publ. oraz z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, nie publ.). Dotyczy to więc uchybień przepisom prawa materialnego

albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolită i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, nie publ.).

Tych elementów nie wykazali skarżący. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że oczywistą zasadność wniesionego środka zaskarżenia opiera na twierdzeniu, iż w sprawie doszło do ustanowienia służebności drogi koniecznej na rzecz czterech działek ewidencyjnych stanowiących własność wnioskodawczyni, a nie jak wymaga art. 145 k.c. na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości władnącej. Takie twierdzenie – co należy podkreślić – w sposób oczywisty abstrahuje od sposobu rozstrzygnięcia przyjętego przez Sąd Rejonowy w B. zawartego w postanowieniu z dnia 12 października 2021 r. (sygn. akt II Ns [...]) w przedmiocie ustanowienia służebności drogi koniecznej, a które to rozstrzygnięcie zostało utrzymane w mocy na skutek oddalenia apelacji skarżących W. K. i E. K. postanowieniem Sądu Okręgowego w B. z dnia 21 maja 2021 r. Otóż z sentencji przywołanego postanowienia Sądu Rejonowego w B. wynika, że służebność drogi koniecznej została ustanowiona na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw [...]/8 i która to nieruchomość obejmuje działki oznaczone numerami geodezyjnymi [...]7/3, [...]7/8, [...]7/9 i [...]7/10. Dla potrzeb ustanowienia służebności drogi koniecznej – stosownie do brzmienia art. 145 k.c. – doszło do sprecyzowania nieruchomości władnącej.

O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie przesądzają również twierdzenia

skarżących odwołujące się do kryterium „odpowiedniości” w dostępie do drogi publicznej (art. 145 § 1 k.c.). W tym względzie wskazać należy, że argumentacja przywoływana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania co do tego przejawu „oczywistej zasadności” wniesionego środka zaskarżenia w swej istocie sprowadza się do niedopuszczalnej polemiki skarżących w ustaleniami Sądu drugiej instancji co do przebiegu służebności drogi koniecznej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ewentualnie do polemiki z przedstawioną oceną prawną Sądu drugiej instancji ustalonego stanu faktycznego, której nie można jednak zarzucić, że jest rażąco błędna, co czyniłoby uzasadnione twierdzenie skarżących o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 i, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).